

**ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ Κ.Σ.Ο. ΤΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΗΣ ΑΝΤΙΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΗΣ
ΓΙΑ ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΥΓΚΥΡΙΑ**

1. Στις 25 Γενάρη, οπότε ολοκληρώθηκε μία φάση ενός πολιτικού κύκλου με την ανατροπή του παραδοσιακού πολιτικού προσωπικού, λέγαμε ότι πολύ γρήγορα θα άνοιγε μία δεύτερη φάση εξελίξεων, με πιο πιθανή – αλλά όχι βέβαια – την μνημονιακή προσαρμογή του ΣΥΡΙΖΑ, που θα συνοδευόταν από τον μετασχηματισμό και τις ρήξεις στο εσωτερικό του. **Στις εκλογές της 20^{ης} Σεπτεμβρίου ολοκληρώθηκε η δεύτερη φάση του κύκλου, με την πιο αρνητική τροπή σε σχέση με κάθε άλλη εκλογική αναμέτρηση των τελευταίων πέντε χρόνων.** Το εκκρεμές τοποθετήθηκε στην αντίθετη τροχιά από αυτήν που - έστω και με αντιφατικό τρόπο - κινήθηκε από το 2010 μέχρι την 25^η Γενάρη του 2015 και την 5^η Ιούλη του 2015. Τα κόμματα τα οποία ανοιχτά υποστήριξαν το τρίτο μνημόνιο (ΣΥΡΙΖΑ, ΝΔ, ΠΑΣΟΚ, ΠΟΤΑΜΙ, ΑΝΕΛ, Ε.Κ) κατέλαβαν 79 % του εκλογικού σώματος, ενώ χωρίς κοινοβουλευτική εκπροσώπηση βρέθηκε ο πολιτικός χώρος που επεδίωξε να εκφράσει την στρατηγική της εξόδου από την ΟΝΕ και το τμήμα του ΟΧΙ του δημοψηφίσματος, που συναινούσε σε αυτήν. Είναι μία επαναφορά που δεν θα μας φέρει στο ίδιο σημείο, γιατί τα πέντε χρόνια εφαρμογής των μνημονίων διαμόρφωσαν μία αντιφατική πραγματικότητα, όπου οι πολιτικές μετατοπίσεις προς τα αριστερά συνδυάζονταν με την αρνητική αλλαγή του συσχετισμού δύναμης στους εργασιακούς και κοινωνικούς χώρους, σαν αποτέλεσμα της οικονομικής πραγματικότητας της κρίσης, των προσπαθειών υπέρβασής της από το κεφάλαιο και των θεσμικών αλλαγών που επέβαλαν τα μνημόνια.

2. **Με τα εκλογικά αποτελέσματα και με τον τρόπο που εγγράφονται στους κρατικούς μηχανισμούς, παράγοντας μία σχετική συνοχή του κυβερνητικού κέντρου, επήλθε ανατροπή των ρήξεων και των μετατοπίσεων που συνέβησαν τα πέντε χρόνια των μνημονίων, με κορυφαία το ΟΧΙ στο δημοψήφισμα.** Επιτεύχθηκε ο πολιτικός στόχος του Τσίπρα να νομιμοποιήσει μέσα από τις εκλογές την μνημονιακή αντιδραστική μετάλλαξη του ΣΥΡΙΖΑ, την εκκαθάριση της αριστερής αντιπολίτευσης, η οποία αποτέλεσε και το βασικό παράγοντα πολιτικής αστάθειας και πίεσης την προηγούμενη περίοδο, και να επικυρωθεί μέσα από τις εκλογές ότι υπάρχει ευρεία συναίνεση στην υλοποίηση των μνημονίων και η αναγνώριση ότι δεν υπάρχει εναλλακτική λύση από την νεοφιλελεύθερη αντιδραστική αναδιάρθρωση. Με την εσπευσμένη προκήρυξη των εκλογών, την σύντομη εκλογική περίοδο και την αξιοποίηση των κρατικών και άλλων μηχανισμών, πέτυχε το ανέλπιστο ακόμα και για αυτούς, να εξοβελίσει την ισχυρή αριστερή αντιπολίτευση του ΣΥΡΙΖΑ από το κοινοβούλιο δημιουργώντας όρους και προϋποθέσεις για την πολιτική εξουδετέρωσή της.

3. Ολοκληρώθηκε ένα πολιτικό σχέδιο ενεργό σε ένα μεγάλο τμήμα της ηγετικής ομάδας του ΣΥΡΙΖΑ, όλη την περίοδο μετά το 2012. Αυτό το σχέδιο προέβλεπε τον αναγκαστικό συμβιβασμό με τα ιμπεριαλιστικά κέντρα και την ελληνική αστική τάξη, την εφαρμογή των μνημονιακών πολιτικών με κάπως πιο ήπιο τρόπο και την αποδοχή του προσοδευτικού εκσυγχρονιστικού χαρακτήρα των καπιταλιστικών αναδιαρθρώσεων στον ελληνικό κοινωνικό σχηματισμό. Την πιο διαυγή στρατηγική είχαν τμήματα του οικονομικού επιτελείου της κυβερνητικής περιόδου του ΣΥΡΙΖΑ, που μάλιστα προκαταβολικά προειδοποιούσαν ότι δεν υπάρχει καμία δυνατότητα εκβιασμού των ελίτ της Ε.Ε., και η παραδοσιακή ευρωπαϊστική πλατφόρμα του ιστορικού Συνασπισμού. Σταδιακά πριν από την κυβερνητική άνοδο και κατά την διακυβέρνηση και επιταχυνόμενα μετά το δημοψήφισμα, προσχώρησε ολοκληρωτικά σε αυτή τη στρατηγική όλη η ηγετική ομάδα, με επικεφαλής τον Τσίπρα, αλλά και οι προερχόμενοι από το ΚΚΕ εσωτ., αλλά και ρεύματα που τοποθετούνταν στην αριστερά του ΣΥΡΙΖΑ (μεγάλο τμήμα των 53 κ.λπ.). *Επρόκειτο για μία ταχύτατη μετατόπιση στο εσωτερικό της κυρίαρχης ιδεολογίας και απεμπόληση των όποιων αναφορών για κατάργηση ή απάλυνση του μνημονίου και κάποιας μορφής αναδιανομή μεταξύ κεφαλαίου και εργασίας.* Η προεκλογική ατζέντα του ΣΥΡΙΖΑ τοποθετείτο στην ανάδειξη του καλύτερου διαχειριστή και της ηθικοποίησης της πολιτικής. Ο ΣΥΡΙΖΑ απευθύνθηκε προς τα δεξιά του, αποσπώντας εκλογική επιρροή από το χώρο του ΠΑΣΟΚ και το χώρο του Ποταμιού, για να τροφοδοτήσει την εκλογική του δεξαμενή και για να επικυρώσει τον μετασχηματισμό του σε ένα σοσιαφιλελεύθερο κόμμα.

4. **Η στρατηγική αυτή είχε τουλάχιστον την προσωρινή συναίνεση των ιμπεριαλιστικών κέντρων και την ανοχή της ελληνικής αστικής τάξης.** Η προσφυγή σε εκλογές έγινε κάτω και από την καθοδήγηση των ιμπεριαλιστικών κέντρων, ενώ όταν η αστική τάξη πείσθηκε πλήρως ότι ο ΣΥΡΙΖΑ είναι ο καταλληλότερος στην

παρούσα φάση για να υλοποιήσει το μνημόνιο και κυρίως για να σφραγίσει το ρήγμα που άνοιξε σε κοινωνικό και πολιτικό επίπεδο την περίοδο 2010 – 2015, υποβοηθήσε την εκλογική του σταθεροποίηση. Μία σειρά μηχανισμών, από τα ΜΜΕ, τις εταιρείες δημοσκοπήσεων, τα επιχειρηματικά δίκτυα, μέχρι τα καθαρόαιμα αστικά κόμματα, προέβαλλαν μία εικόνα ωρίμανσης του ΣΥΡΙΖΑ και του Τσίπρα, επανατοποθετώντας τον στο κέντρο της πολιτικής σκηνής σε πλήρη αντίθεση από το εγχείρημα ολοκληρωτικής αποδόμησης που επιδίωξαν το διάστημα πριν το δημοψήφισμα. Ακόμα περισσότερο επένδυσαν στην αποδόμηση της όποιας αντιπολίτευσης από το αριστερά του Τσίπρα, πλην του ΚΚΕ. *Η στάση αυτή των μηχανισμών της αστικής τάξης δεν ήταν μόνο μία αναγκαστική επιλογή, στο βαθμό που ο ΣΥΡΙΖΑ του Τσίπρα εξακολουθούσε να εκφράζει αμυντικά συμφέροντα εργατικό λαϊκών στρωμάτων (κάτι που φαίνεται από τις υψηλές επιδόσεις σε Β Αθήνας και Πειραιά), αλλά σχετίζεται και με την ενεργητική θέση που μπορεί να έχει ο ΣΥΡΙΖΑ στη διαδικασία επιβολής του μνημονίου.* Η αστική τάξη μέσα από τους ποικίλους μηχανισμούς της αντιλαμβάνεται ότι α) έχουν προχωρήσει οι διεργασίες καπιταλιστικής αναδιάρθρωσης που οδηγούν σε μία σταδιακή ανάταξη του ποσοστού κέρδους, μέσα από την συνολική αλλαγή του συσχετισμού δύναμης μεταξύ κεφαλαίου και εργασίας σε εργασιακούς και άλλους χώρους. Παρά την εφαρμογή του τρίτου μνημονίου και την ύπαρξη των capital controls, η πτώση του Α.Ε.Π δεν φαίνεται τόσο μεγάλη, ενώ σε ορισμένους κλάδους αλλά και σε μεμονωμένους επιχειρηματικούς ομίλους υπάρχει ανάκαμψη των επιχειρηματικών κερδών. Η αίσθηση των καπιταλιστών είναι – χωρίς αυτό να σημαίνει ότι θα συμβεί στον ανάλογο βαθμό – ότι η επίλυση του πολιτικού ζητήματος θα αποτελέσει εφιαλτήριο οικονομικής ανάκαμψης. Η εκκαθάριση των αριστερών τάσεων από την πολιτική σκηνή και το τέλος της αστάθειας που παρήγαγαν στο κυβερνητικό κέντρο κατανοούνταν ως βασική προτεραιότητα από την αστική τάξη β) ότι στο βαθμό που απέτυχαν προσπάθειες ανασυγκρότησης της κεντροαριστεράς ως βασικού πόλου της πολιτικής σκηνής και οργάνωσης της κρατικής λειτουργίας, ο ρόλος αυτός περνάει μέσα από τον εμποτισμό του ΣΥΡΙΖΑ με το τεχνοκρατικό – πολιτικό προσωπικό της παραδοσιακής σοσιαλδημοκρατίας και τον μετασχηματισμό σε μία νέα κεντροαριστερά.

5. Ο ΣΥΡΙΖΑ πέτυχε να εκφράσει ένα μεγάλο τμήμα του μπλοκ του Ιανουαρίου, το κυριότερο όμως ήταν ότι οι σημαντικές απώλειες από ορισμένα από τα τμήματα της κοινωνικής του βάσης, δεν μπόρεσαν να εκφραστούν πολιτικά είτε με τον κατάλληλο τρόπο, είτε δεν εκφράστηκαν και καθόλου. Η έκφραση μέσα από το μπλοκ του ΣΥΡΙΖΑ αντανάκλα όσα έχουμε επισημάνει αρκετές φορές α) μέσα από αυτόν εκφράστηκαν αμυντικά ταξικά συμφέροντα αστικά ηγεμονευόμενα, ενώ αποτέλεσε τον κατάλληλο χώρο υποδοχής, κυρίως διότι ήταν κόμμα με φιλοευρωπαϊκό προσανατολισμό και με την πιο συγγενή στρατηγική και φυσιογνωμία με την παραδοσιακή σοσιαλδημοκρατία, όπως εκφράζονταν μέσα από το ΠΑΣΟΚ, β) στρατηγικά μέσα από αυτόν, ειδικά μετά τις εκλογές, οργανωνόταν ένα μπλοκ μειωμένων κοινωνικών προσδοκιών που αντανάκλούσε στην ανεργία, στην αλλαγή του συσχετισμού δύναμης από την εφαρμογή της μνημονιακής αναδιάρθρωσης, αλλά και την γενικότερη ιδεολογική συγκυρία γ) θα επεδίωκε τις απώλειες προς τα αριστερά του μέσα από την στρατηγική τοποθέτηση προς το κέντρο της πολιτικής σκηνής και δ) θα οργανώνει όλο και περισσότερο τις «κομματικές» και κοινωνικές του εκπροσωπήσεις μέσα από την αξιοποίηση των κρατικών μηχανισμών. Τα παραπάνω συνέτειναν στην επιβεβαίωση της πρόβλεψης που είχαμε κάνει όλη την περίοδο μετά τις 20 Φλεβάρη, ότι ο ΣΥΡΙΖΑ του Τσίπρα, παρά την υποταγή του στις απαιτήσεις των διεθνών ιμπεριαλιστικών μηχανισμών και της εγχώριας αστικής τάξης – και ίσως εξαιτίας αυτής, είναι πιθανόν να καταφέρει να σταθεροποιηθεί στο κέντρο της πολιτικής σκηνής μετά από μία διαδικασία εσωτερικής αποκάθαρσης αν δεν αναπτυχθεί η κατάλληλη ενιαιομετωπική πολιτική από τις δυνάμεις της αριστεράς του και τις δυνάμεις στα αριστερά του. Κάτι που βλέπουμε ότι τελικά συνέβη.

6. Εξίσου σημαντική επιτυχία για όλο το αστικό σύστημα αποτέλεσε το γεγονός ότι εκείνα τα στρώματα τα οποία δεν μπορούσαν με κοινωνικούς όρους να εκπροσωπηθούν μέσα από τη στρατηγική του Τσίπρα, όπως τμήματα της νεολαίας, άνεργοι, πληθειακά εργαζόμενοι εξοβελίστηκαν από την πολιτική σκηνή. **Το δεύτερο σημαντικό στοιχείο των εκλογών αφορά στην έκταση της αποδοκιμασίας της εκλογικής πρακτικής.** Η αποχή και οι αντιεκλογικές στάσεις (λευκό, άκυρο) ανήλθαν στο 46 % του εκλογικού σώματος, έναντι 39 % στις εκλογές του Ιανουαρίου του 2015. Είναι χαρακτηριστικό ότι μεταξύ των δύο εκλογικών αναμετρήσεων ψήφισαν περίπου 800.000 ψηφοφόροι λιγότεροι, δηλαδή η συμμετοχή ήταν μειωμένη κατά 12,3 % σε σχέση με τις εκλογές του Ιανουαρίου. Αν το εξετάσουμε δε σε βάθος χρόνου, στις εκλογές του Σεπτεμβρίου του 2015 ψήφισαν 1,5 εκατομμύριο ψηφοφόροι λιγότεροι από ότι στις εκλογές του Οκτωβρίου του 2009, δηλαδή μείωση που προσεγγίζει το 21,5 %. Πρόκειται για μία απόρριψη του πολιτικού συστήματος που κατά βάση αφορά τα περισσότερο

πληττόμενα στρώματα – γιατί τα περισσότερα εύπορα ή αυτά με σχετικά σταθερές συνθήκες εργασίας τείνουν να εκφράζονται εκλογικά, η οποία όμως γίνεται με τέτοιους όρους που με δεδομένο το εκλογικό σύστημα και τη σύνδεση του εκλογικού μηχανισμού με την κυβερνητική εξουσία δεν παράγει αποτελέσματα αστάθειας αλλά σταθεροποίησης. Ο ΣΥΡΙΖΑ απώλεσε 324.000 ψήφους, δηλαδή σε ποσοστό το 14,5 % των ψηφοφόρων του Ιανουαρίου. Όμως αυτό δεν αντανακλά το εύρος των μετακινήσεων, διότι είχε εκροές προς την αποχή και τα αριστερά του, αλλά και εισροές από τα δεξιά του. Ένα τμήμα των ψηφοφόρων του, κοντά 150.000, φαίνεται ότι επέλεξε την αποχή. Στην κατεύθυνση του ανώδυνου καναλιζαρίσματος της πολιτικής αποδοκιμασίας της στροφής του ΣΥΡΙΖΑ συνετέλεσαν ποικίλοι μηχανισμοί, τα ΜΜΕ, οργανωμένα δίκτυα μέσα στα κοινωνικά δίκτυα και μέσα, αλλά και ο ίδιος ο ΣΥΡΙΖΑ. Ο βασικός πολιτικός στόχος ήταν να μην μπορέσει να συγκροτηθεί στα αριστερά του ΣΥΡΙΖΑ ένα πολιτικό μπλοκ, που να οργανώνει άμεση και όχι οραματική αντιπολίτευση, αλλά και να αποτελεί χώρο υποδοχής και οργάνωσης της κοινωνικής δυσαρέσκειας που αντικειμενικά θα προκύψει με την εφαρμογή των μνημονίων.

7. Τα αποτελέσματα των υπόλοιπων αστικών πολιτικών κομμάτων, είναι δείκτης του γεγονότος ότι *τουλάχιστον προσωρινά, η σταθεροποίηση των αστικών πολιτικών εκπροσωπήσεων, περνάει κυρίως μέσα από το ΣΥΡΙΖΑ και καθορίζεται από τις κυβερνητικές συμμαχίες στις οποίες αυτός θα προχωρήσει σήμερα αλλά και στο εγγύς μέλλον.* Η **Ν.Δ.** σταθεροποίησε το εκλογικό της ποσοστό, παρά τη στρατηγική κρίση την οποία πέρασε το χρονικό διάστημα της διακυβέρνησης του ΣΥΡΙΖΑ, αναδεικνύοντας ότι θα αποτελεί τον δεύτερο σταθερό πόλο της αστικής σκηνής. Ωστόσο, σε συνθήκες μεγάλης μεταστροφής της πολιτικής του ΣΥΡΙΖΑ – και εν μέρει δικαιολόγησης της μέχρι τώρα πολιτικής της με την παραδοχή από το ΣΥΡΙΖΑ της έλλειψης εναλλακτικής – απώλεσε 200.000 ψηφοφόρους. Καταδεικνύεται το γεγονός ότι χωρίς την κεντρομόλο επίδραση του κρατικού μηχανισμού, είναι δύσκολη η διεύρυνση της επιρροής της, αλλά και ταυτόχρονα ότι η ταύτιση της πολιτικής του ΣΥΡΙΖΑ στα βασικά σημεία με τη Ν.Δ. καθιστά τον πρώτο ελκυστικότερο σε νεότερα και πιο μορφωμένα κοινωνικά στρώματα, λόγω της αξιοποίησης του κρατικού μηχανισμού αλλά και πιο σύγχρονου πολιτικό πολιτιστικού προφίλ. Η Ν.Δ. το επόμενο χρονικό διάστημα θα αντιμετωπίσει κρίση ηγεσίας και προσανατολισμού, γιατί στο εσωτερικό της θα εμφανισθεί μία πολιτική απόκλιση μεταξύ της νεοφιλελεύθερης και της αυταρχικής δεξιάς ατζέντας, που δύσκολα μπορεί να παράγει δυναμική. Αυτό αντανακλάται και στην πενία ηγετικών προσώπων και στελεχιακού δυναμικού.

8. Ο σοσιαλφιλελεύθερος μνημονιακός μετασχηματισμός του ΣΥΡΙΖΑ καθιστά λιγότερο αποτελεσματικά και απαραίτητα τα κόμματα που επεδίωξαν την ανασυγκρότηση του κεντροαριστερού χώρου. Το ΚΙΔΗΣΟ εξαφανίστηκε από την πολιτική σκηνή και ένα σημαντικό τμήμα των ψηφοφόρων του κατευθύνθηκε προς το ΣΥΡΙΖΑ και το υπόλοιπο προς το ΠΑΣΟΚ. Το **Ποτάμι** απώλεσε το 30 % της ποσοστιαίας του δύναμης, παρά το γεγονός ότι διεκδικούσε βάσιμα τη συμμετοχή του στο κυβερνητικό κέντρο και μάλλον φαίνεται ότι θα αποτελέσει μία βραχυπρόθεσμη επένδυση για την αστική τάξη. Το **ΠΑΣΟΚ** ανέκοψε την πτωτική τάση και φαίνεται ότι μπορεί εν δυνάμει να αποτελέσει ένα συμπληρωματικό πόλο στην πολιτική σκηνή και ίσως μεταγενέστερα και στο κυβερνητικό κέντρο. Το γεγονός αυτό οφείλεται α) ότι διατηρεί επίδραση σε στρώματα της κρατικής δημοσιοϋπαλληλίας και σε τμήματα της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας, άρα είναι περισσότερο χρήσιμο για τη λειτουργία του κρατικού μηχανισμού και την οργάνωση της συναίνεσης σε σχέση με κόμματα όπως το Ποτάμι β) εξακολουθεί να διατηρεί οργανικές σχέσεις με τους μεγάλους μονοπωλιακούς ομίλους γ) εκφράζει ηλικιωμένα τμήματα του πληθυσμού με παραδοσιακές και μη μεταβαλλόμενες σχέσεις με το ΠΑΣΟΚ σε αντίθεση με τις ευμετάβλητες και μιντιακά διαμεσολαβούμενες σχέσεις που έχουν κόμματα - διάπτοντες αστέρες όπως το Ποτάμι δ) ότι η ανανέωση στο πρόσωπο της Γεννηματά έναντι του εντελώς μνημονιακά φθαρμένου Βενιζέλου διευκόλυνε τον επαναπατρισμό ορισμένων ψηφοφόρων από το ΚΙΔΗΣΟ. Όμως, αυτό είναι απλά ένα αποτέλεσμα σταθεροποίησης το οποίο προς το παρόν δεν δείχνει κάποια ιδιαίτερη δυναμική.

9. Το αποτέλεσμα των **ΑΝΕΛ** αναμφίβολα αποτελεί μία επιτυχία της πολιτικής του ΣΥΡΙΖΑ και της κεντρομόλου επίδρασης του κρατικού μηχανισμού πάνω σε ένα τμήμα του εκλογικού ακροατηρίου. Πρέπει να το δούμε υπό το πρίσμα των εξής δεδομένων, α) ότι ο ΣΥΡΙΖΑ στήριξε τους ΑΝΕΛ, ως εν δυνάμει κυβερνητικό εταίρο, στο βαθμό που είχε διασφαλίσει την πρώτη θέση και δεν απευθύνονταν σε κοινό εκλογικό ακροατήριο μαζί τους. Ο στόχος ήταν να αποτελέσουν ανάχωμα κατεύθυνσης ψηφοφόρων σε πιο εχθρικά πολιτικά σχέδια για το ΣΥΡΙΖΑ, όπως π.χ. της Ν.Δ., εφόσον προς το παρόν την πολιτική στρατηγική του ΣΥΡΙΖΑ, δεν την διευκολύνει ο μεγάλος συνασπισμός ή και της

Χ.Α., β) ότι με τον κατακερματισμό του πολιτικού συστήματος έχουν διαμορφωθεί πολιτικοί σχηματισμοί που απευθύνονται σε ειδικά ακροατήρια, καταλαμβάνοντας περιοχές του πολιτικού συστήματος. Έτσι οι ΑΝΕΛ εκφράζουν ένα συντηρητικό, «πατριωτικό» ακροατήριο, προερχόμενο από τη δεξιά, με έμφαση στην αντίθεση στο παραδοσιακό πολιτικό προσωπικό, και το διεφθαρμένο πολιτικό σύστημα, το οποίο δεν μπορεί να εκφραστεί από την αριστερά, αλλά ταυτόχρονα επιδιώκει την μεσολάβηση της παρουσίας και των συμφερόντων εντός κράτους από το κόμμα των ΑΝΕΛ.

10. Το αποτέλεσμα της **Χ.Α.** επιβεβαιώνει αυτό που εδώ και καιρό έχουμε διαβλέψει κόντρα σε ένα σύνολο διαφορετικών αναγνώσεων, είτε από το χώρο της άκρας αριστεράς, είτε από το χώρο του ΣΥΡΙΖΑ. Η Χ.Α. ποτέ δεν αποτέλεσε μια εναλλακτική λύση για την αστική τάξη στην Ελλάδα, αλλά και για τα ιμπεριαλιστικά κέντρα. Η άνοδος της κυρίως αποτέλεσε απότοκο της όξυνσης της ταξικής πάλης της περιόδου του 2010-2012 που πήρε και βίαια χαρακτηριστικά, και οδήγησε σε ένα τύπο συσπείρωσης σε αντιδραστικά κοινωνικά στρώματα και ιδεολογικά τμήματα, η οποία για μία ορισμένη περίοδο έγινε ανεκτή από το αστικό κράτος και το πολιτικό σύστημα ως αντίβαρο και εφεδρεία απέναντι στη ριζοσπαστικοποίηση των λαϊκών μαζών σε αριστερή κατεύθυνση. Το τέλος αυτής της περιόδου, σε συνδυασμό με την αυτονόμηση της Χ.Α. ως προς την ένταση της βίας που χρησιμοποιούσε και την καθιστούσε παράγοντα περαιτέρω αστάθειας, οδήγησε στην ουσιώδη οριοθέτηση της από το αστικό κράτος, ώστε να την διατηρεί ενεργή αλλά ταυτόχρονα να την καθιστά ελεγχόμενη. Τα αποτελέσματα των εκλογών δείχνουν την Χ.Α να αυξάνεται ελαφρά σε ποσοστό, και να χάνει 10.000 ψηφοφόρους. *Χωρίς να παραγνωρίζουμε το γεγονός ότι αναδεικνύεται σε τρίτο κόμμα, και τη συμβολική του σημασία, δεν καταγράφεται προς το παρόν και πιθανότατα δεν θα καταγραφεί και στο μέλλον με τον τρόπο που επιχειρηματολογούσαν πολλοί – εκτός των άλλων και στο εσωτερικό του ΣΥΡΙΖΑ- ότι η αποτυχία της αριστεράς θα οδηγούσε σε εκρηκτική άνοδο της ακροδεξιάς.* Το σχέδιο αναμόρφωσης της αστικής πολιτικής σκηνής περνούσε από την πίεση, αναμόρφωση του ΣΥΡΙΖΑ και κυρίως την εκκαθάριση από το πολιτικό σκηνικό των αριστερών τάσεων που έθεταν στρατηγικά το ζήτημα της εξόδου από την Ευρωζώνη.

11. Έχει μία σημασία να σταθούμε κάπως και στην επίδοση του Λεβέντη. Η επίδοση αυτή έχει συγκυριακές και μακροπρόθεσμες ερμηνείες. Η συγκυριακή αφορά στην επιδίωξη διάφορων κέντρων να στεγανοποιήσουν άμεσα την πολιτική σκηνή, ειδικά σε μία στιγμή όπου διαφαινόταν μεγαλύτερη η φθορά του ΣΥΡΙΖΑ και η πολιτική εκπροσώπηση του ΟΧΙ δια της ΛΑΕ. Η είσοδος του Λεβέντη στη Βουλή, που προμοδοτήθηκε από διάφορα δίκτυα, εμφανή, αλλά κυρίως αφανή, είχε σαν πρώτο στόχο το να στεγανοποιήσει την όποια απαιτούμενη πλειοψηφία, στο βαθμό που η κοινοβουλευτική ομάδα του Λεβέντη δεν θα έχει καμία αντίφαση στην υπερψήφιση κάθε μέτρου. Οι μακροπρόθεσμες ερμηνείες αφορούν την ευρύτερη τάση που περιγράψαμε και αναδείχθηκε έντονα σε αυτές τις εκλογές. Αυτό που είναι απαραίτητο μέσα στην κρίση για την σύγχρονη ιδεολογική κυριαρχία των αρχουσών τάξεων, δεν είναι τόσο η οργάνωση ενεργητικών ιδεολογικών στρατεύσεων στην αστική πολιτική όσο η αποδιοργάνωση της ιδεολογικής ενότητας των κυριαρχούμενων τάξεων, της δυνατότητας τους να συγκροτούν ένα συνεκτικό ιδεολογικό σύνολο που να αμφισβητεί στρατηγικές ή έστω σημαντικές πλευρές των σύγχρονων κοινωνικών σχέσεων εξουσίας. Αυτές οι διεργασίες αποδιοργάνωσης λαμβάνουν πολλαπλές πτυχές, την αποπολιτικοποίηση, την φθορά των υποκειμένων και των προσώπων που μπορούν να αποτελέσουν ενεργούς παράγοντες εναλλακτικών πολιτικών λύσεων, αλλά και τη διοχέτευση της όποιας διαμαρτυρίας σε πρόσωπα και σχήματα που εκφράζουν «ακραίες» εκδοχές κριτικής στο πολιτικό σύστημα προβάλλοντας στο έπακρο τις πιο αντιδραστικές πτυχές της κυρίαρχης ιδεολογίας αυτές που πλήττουν την πολιτική ως ένα μηχανισμό διαμεσολάβησης – ακόμα και με αστικό τρόπο – των κοινωνικών συμφερόντων. Η περίπτωση του Λεβέντη είναι από τις πιο ακραίες τέτοιες που θα μπορούσαν να εκφραστούν σε πανευρωπαϊκό επίπεδο.

12. Οι ηττημένες αυτών των εκλογών είναι οι διάφορες εκδοχές της αριστεράς με διαφορετικούς βαθμούς αποτυχίας και με διαφορετικά οριζόμενα τα πεδία παρέμβασης και τους στόχους. Το ΚΚΕ συνέχισε να διατηρεί μία θέση στην άκρη της πολιτικής σκηνής, οργανώνοντας ένα σχετικά μαζικό εκλογικό μπλοκ και κομματικό μηχανισμό που του εγγυάται την αναπαραγωγή του για το μεσοπρόθεσμο πολιτικό διάστημα. Η επιρροή του μειώθηκε σε σχέση με τις εκλογές του Ιανουαρίου κατά 38.000 ψήφους ή ποσοστό 11 % των ψήφων που έλαβε τον Ιανουάριο. Δεν κατάφερε να αποσπάσει τίποτα από την πολιτική κρίση και την στροφή του ΣΥΡΙΖΑ. Όμως, αν κανείς εξετάσει προσεκτικά τη θέση και το ρόλο του ΚΚΕ στο πολιτικό σύστημα θα διακρίνει ότι στην πραγματικότητα, με τα δικά

του μέτρα και στόχους, το εκλογικό αποτέλεσμα συνιστά μία επιτυχία α) μπόρεσε να επανασυσπειρώσει το μεγαλύτερο τμήμα των ψηφοφόρων του, παρά τη χρεοκοπία της γραμμής του και την ανταρσία που έκαναν στο δημοψήφισμα β) πέτυχε να θέσει την ΛΑΕ εκτός βουλής, ακυρώνοντας προσωρινά το μόνο πολιτικό σχέδιο το οποίο μπορούσε να του ασκήσει πολιτική πίεση γ) διαμορφώνεται ως η μόνη αριστερή αντιπολίτευση εντός βουλής. Πρέπει να εξετάσουμε πιο προσεκτικά τα κοινωνικό πολιτικά χαρακτηριστικά του ΚΚΕ για να αντιληφθούμε το χαρακτήρα της πολιτικής του. Πρόκειται για τον συνδυασμό μικροαστικών κοινωνικών χαρακτηριστικών του στελεχιακού του δυναμικού, αλλά και μεγάλου τμήματος της κοινωνικής του βάσης, με μία συντηρητική πολιτική που συγκαλύπτεται από την υπεραριστερή ρητορεία. *Το ΚΚΕ βρίσκεται στο αριστερό όριο της κοινοβουλευτικής σκηνής εκτός των άλλων λόγω ιστορικότητας, αλλά και μη ανάμιξης σε κρίσιμες πολιτικές συγκρούσεις.* Αντίθετα, θέσεις όπως υπέρ του όχι στο δημοψήφισμα, και πολύ περισσότερο αυτές που θέτουν το ζήτημα της άμεσης εξόδου από την Ευρωζώνη, έρχονται ευθέως σε σύγκρουση με τις αντιλήψεις ή και με τα συμφέροντα ενός τμήματος της μικροαστικής κομματικής και κοινωνικής βάσης, που είναι κρίσιμο και για την εκλογική του επιρροή αλλά και για την σταθεροποίηση του κομματικού μηχανισμού. Η στάση αυτή όταν αφορά σε ένα μηχανισμό σαν το ΚΚΕ, που κατέχει μία θέση στην πολιτική σκηνή, έχει σαν αποτέλεσμα και την απάλυνση των πιέσεων πάνω στο κομματικό μηχανισμό. Είναι χαρακτηριστική η αναγνώριση από το σύνολο του αστικού πολιτικού κόσμου της υπεύθυνης στάσης του ΚΚΕ, του εποικοδομητικού του ρόλου, απέναντι στους έξαλλους δραχμιστές κ.λπ.

13. **Η ΑΝΤΑΡΣΥΑ – ΕΕΚ** έλαβε ποσοστό 0,84 % και 4.000 περισσότερες ψήφους από τις εκλογές του Ιανουαρίου του 2015. Ολοκλήρωσε ένα πολιτικό κύκλο μίας πύρινης εξαετίας που την οδήγησε να καταλήξει – και αυτό προσωρινά κατά τη γνώμη μας - σε ένα αναβαθμισμένο οργανωτικά και από πλευράς πολιτικής επιρροής ΜΕΡΑ. Ακολούθησε στις έσχατες συνέπειες τον πυρήνα της λογικής της ομάδας που καθόρισε την πορεία της. *Μίας λογικής που επιχειρούσε να οικοδομήσει μία κομμουνιστική οργάνωση γύρω από ένα αριστεριστικό πολιτικό ιδεολογικό σύνολο, το οποίο αρνούνταν κάθε είδους συμμαχία με οποιοδήποτε υποκείμενο και πολιτικό ρεύμα το οποίο δεν θα ταυτιζόταν στο στρατηγικό στόχο και στη μεθοδολογία για την επίτευξη του, αλλά κυρίως εφόσον δεν ήταν ηγεμονευόμενο.* Η λογική αυτή επενδύθηκε με πολλαπλές αναγνώσεις της πολιτικής συγκυρίας. Σε μία πρώτη φάση την περίοδο 2010 – 2012 συνδέθηκε με την κρίση του καπιταλισμού που διαμόρφωνε όρους ριζοσπαστικοποίησης των μαζών και άρα την αναγκαιότητα της προβολής της αντικαπιταλιστικής ανατροπής ως άμεσου πολιτικού στόχου. Σε μία δεύτερη φάση το 2012 – 2014 συνδέθηκε με την αριστερή εκλογική μετατόπιση, η οποία θα οδηγούσε στην δεδομένη ενσωμάτωση του ΣΥΡΙΖΑ, η οποία εκτιμάτο ότι θα αποδέσμευε εργατολαϊκές μάζες που θα προσέγγιζαν το αντικαπιταλιστικό μέτωπο και πρόγραμμα. Τέλος, όταν αυτές οι αναγνώσεις ήταν εμφανές ότι θα διαψεύδονταν και όλη η πορεία της ΑΝΤΑΡΣΥΑ μετά την άνοδο του ΣΥΡΙΖΑ στην κυβέρνηση και οι προσπάθειές της για την οργάνωση αυτοτελούς πολιτικής αντιπολίτευσης έδειχναν ότι δεν θα μπορούσε να αποτελέσει κόμβο υποδοχής και καθοδήγησης ενός κοινωνικού δυναμικού που αποδεσμευόταν από το ΣΥΡΙΖΑ, η πολιτική διαφοροποίηση συνδέθηκε με το στόχο της εξόδου από την Ε.Ε. ως κορυφαίου και άμεσου διακυβεύματος για την ταξική πάλη στην Ελλάδα. Αυτό αποτέλεσε και την τελευταία γραμμή άμυνας, στο βαθμό που η ΛΑΕ είχε ενσωματώσει στο πολιτικό της πρόγραμμα τους άξονες του μεταβατικού προγράμματος. Δεν θα ασχοληθούμε εδώ με τις διαστρεβλώσεις του προγράμματος της ΛΑΕ όπως ότι δεν έθετε καν το θέμα της εξόδου από την Ευρωζώνη και τις άλλες αθλιότητες για τους υπουργούς που έφυγαν όταν τους έδιωξε ο Τσίπρας. Όμως θα ασχοληθούμε με την ουσία του ζητήματος – προσχήματος των επιθέσεων απέναντι στη ΛΑΕ. *Αν αποτελούσε ή όχι κρίσιμο σημείο διαφωνίας, για την επίτευξη εκλογικής συνεργασίας, το γεγονός ότι στο πολιτικό πρόγραμμα μίας τέτοιας συνεργασίας, δεν αναφερόταν ως ρητός και άμεσος στόχος η έξοδος από την Ε.Ε.* Αν αυτός ο πολιτικός στόχος θεωρούνταν ο καταλυτικός, δεν θα έπρεπε να υπάρχει καμία πολιτική συζήτηση, πόσω μάλλον πρόταση για πολιτική συνεργασία με αυτόν τον πολιτικό χώρο, που ταχύτατα αποδεσμευόταν από το ΣΥΡΙΖΑ, από μία ιστορική παράδοση δεκαετιών και μέσα σε διάστημα ελάχιστων εβδομάδων έπρεπε να κάνει μία επιλογή ρήξης. Όμως με δεδομένο ότι η ΛΑΕ αποδεχόταν το μεταβατικό πρόγραμμα, την έξοδο από την Ευρωζώνη και έθετε το θέμα της πιθανής εξόδου από την Ε.Ε., εφόσον οι μηχανισμοί της συγκρούονταν με την εφαρμογή του προγράμματος, υπήρχε επαρκής βάση για μία εκλογική συνεργασία. Το διακύβευμα των εκλογών και της συγκυρίας αφορούσε στην ολοκληρωτική αναμόρφωση της πολιτικής σκηνής με την πλήρη επικράτηση των μνημονιακών ευρωζωνικών δυνάμεων, τον εξοβελισμό του όποιου απόηχου του Όχι στο δημοψήφισμα και την ανάδειξη μόνο μίας δυνατής επιλογής, αυτής της εφαρμογής των μνημονιακών καπιταλιστικών αναδιαρθρώσεων. Παράλληλα, ο πολιτικός ιδεολογικός συσχετισμός δυνάμεων όχι μόνο δεν αναδείκνυε το στόχο εξόδου από την Ε.Ε. ως βασικό ερώτημα των

λαϊκών τάξεων, αντίθετα αναδείκνυε το θέμα της εξόδου από την Ευρωζώνη και μάλιστα από την αντίστροφη - την αρνητική - πλευρά ως το βασικό πολιτικό ερώτημα. Από τα εκλογικά αποτελέσματα, αλλά και από τα πολιτικά αποτελέσματα αυτής της περιόδου δεν επιβεβαιώθηκε ότι η γραμμή της εξόδου από την Ε.Ε. είχε μεγαλύτερη απήχηση στις λαϊκές μάζες (τα αποτελέσματα του ΚΚΕ και της ΑΝΤΑΡΣΥΑ, το αποδεικνύουν) ή ότι, όπως τελείως στρεβλά επιχειρηματολογεί το ΝΑΡ, η ΛΑΕ υπέστη αυτή την πολιτική ήττα επειδή δεν ξεκαθάρισε την γραμμή για την Ε.Ε. Η ευθύνη των δυνάμεων της πλειοψηφίας της ΑΝΤΑΡΣΥΑ είναι ιστορική και κορύφωσε μία πορεία δεκαετιών και ειδικά της τελευταίας πενταετίας. Όχι μόνο δεν συνέβαλλαν ώστε να εκφραστεί πολιτικά στην πιο κρίσιμη μάχη, το πολιτικό μπλοκ της εξόδου από την ΟΝΕ, και της σύγκρουσης με τα μνημόνια το χρέος και την Ε.Ε., όχι μόνο απώλεσαν την ευκαιρία να αποκτήσει κοινοβουλευτική εκπροσώπηση η επαναστατική αριστερά για πρώτη φορά στην Ελλάδα, αλλά *πρωτίστως γιατί με τον πόλεμο φθοράς, εμφανή και υπόγειο, που έκαναν στην ΛΑΕ, συνέβαλλαν σημαντικά στο να μην εκπροσωπηθεί στη Βουλή ο πολιτικός χώρος ρήξης με την ΟΝΕ και τα μνημόνια.* Η στάση αυτού του πολιτικού χώρου ήταν καταστροφική και ένα ευρύτερο δυναμικό πρέπει να αναρωτηθεί αν συμβάλλει στην όποια υπόθεση της κομμουνιστικής αριστεράς, το γεγονός ότι ούτε ο χώρος της ΑΝΤΑΡΣΥΑ δεν εκπροσωπείται κοινοβουλευτικά, ούτε ο χώρος της ΛΑΕ.

14. Αναμφίβολα σε αυτές τις εκλογές αποκρυσταλλώθηκε μία στρατηγική ήττα που δεν αφορά τόσο την ΛΑΕ, αλλά και το ευρύτερο ρεύμα μίας αριστερής μαζικής λαϊκής αντιπολίτευσης. Σήμερα, ο πολιτικός χώρος, ο οποίος έστω και με αντιφατικό τρόπο εκφράστηκε στο εσωτερικό του κράτους, που έθεσε το ζήτημα ενός εναλλακτικού σχεδίου με αποκορύφωμα την περίοδο του δημοψηφίσματος, έχει οριοθετηθεί σε σχέση με την κεντρική πολιτική σκηνή. *Στις 20 Σεπτέμβρη, απέτυχε να εκφραστεί πολιτικά και κοινοβουλευτικά το τμήμα εκείνο του ΟΧΙ που έστω με αντιφατικό τρόπο κατανόησε ή μπορούσε να κατανοήσει ότι η κατάργηση των μνημονίων έχει ως απαραίτητη προϋπόθεση την έξοδο από την Ευρωζώνη και την σύγκρουση με την Ε.Ε.* Η μη επαρκής έκφρασή του και η περιχαράκωσή του θα έχει σημαντικά αποτελέσματα σταθεροποίησης για την μνημονιακή πολιτική σκηνή, με επιπτώσεις και στην διεξαγωγή της ταξικής πάλης μέσα στους κοινωνικούς χώρους. Έτσι τροποποιούνται σημαντικά τα πολιτικά καθήκοντα της περιόδου. Η ήττα αυτή αφορά ευρύτερα το λαϊκό κίνημα και την υπόθεση της αριστεράς. Πρέπει λοιπόν να εξετάσουμε τι ηττήθηκε και τις αιτίες για αυτό. Οφείλουμε να κάνουμε ορισμένους διαχωρισμούς.

15. Η κύρια πλευρά της ήττας ολοκληρώθηκε στις 13 Ιουλίου του 2015. **Η ολοκληρωτική προσχώρηση του ΣΥΡΙΖΑ στο μνημονιακό μπλοκ έκλεισε την όποια δυνατότητα για την παραγωγή πολιτικής κρίσης που να οδηγήσει σε μία εναλλακτική πολιτική για την έξοδο από την Ευρωζώνη, η οποία υπήρχε ως ενδεχόμενο με την άνοδό του στην κυβέρνηση και κυρίως την εβδομάδα του δημοψηφίσματος.** Η εξέλιξη αυτή ήταν εγγεγραμμένη στα δομικά χαρακτηριστικά του ΣΥΡΙΖΑ, στο πολιτικό του πλαίσιο και πρόγραμμα, στον κοινωνικό χαρακτήρα της ηγετικής του ομάδας και στον τρόπο που οργάνωσε τις κοινωνικές εκπροσωπήσεις, με την λογική της ανάθεσης, την μιντιακή προβολή και την αξιοποίηση του κρατικού μηχανισμού μετά την άνοδό του στην κυβέρνηση. Αντανακλούσε και τους πραγματικούς κοινωνικούς συσχετισμούς στην πορεία προς την άνοδο στην κυβέρνηση, με την μείωση των κοινωνικών αγώνων, την ισχυροποίηση του κεφαλαίου στους εργασιακούς χώρους, την κάμψη της αριστεράς εκτός του ΣΥΡΙΖΑ. Το γεγονός ότι η ήττα αυτή δεν θα μπορούσε να αναταχθεί πλήρως μετά την ολοκλήρωση της πολιτικής στροφής της ηγετικής ομάδας στο πρόσωπο του Τσίπρα, είχε ήδη διαφανεί από την αποτυχία οργάνωσης κοινωνικών κινητοποιήσεων αντίθεσης στο νέο μνημόνιο την περίοδο της διακυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ – ΑΝΕΛ, ειδικά μετά τις 20 Φλεβάρη και ακόμα περισσότερο μετά τις 5 Ιουλίου. Το δημοψήφισμα, ως τελικό στάδιο αυτής της διαδικασίας, αποτέλεσε έναν πολιτικό ελιγμό κάτω από την πίεση της εσωκομματικής αντιπολίτευσης, αλλά και του κοινωνικού δυναμικού του ΣΥΡΙΖΑ και τελικά κατέληξε στο να διαμορφώσει την εικόνα ότι ο Τσίπρας αντιστάθηκε όσο μπορούσε, άρα αξίζει μία επόμενη ευκαιρία και να εμπεδώσει την αίσθηση ότι δεν υπάρχει εναλλακτική απέναντι στα μνημόνια. Είναι αλήθεια ότι το δημοψήφισμα – και δευτερευόντως οι εκλογικές αναμετρήσεις μέχρι τότε - αποτελούσε μία σκληρή ταξική σύγκρουση, η οποία εκφραζόταν όμως από πολιτικές δυνάμεις που δεν μπορούσαν να την εκφράσουν και έτειναν να την διαστρεβλώσουν. *Από την άλλη πλευρά, πρέπει να λάβουμε υπόψη μας ότι ένα σημαντικό τμήμα του όχι είχε την πεποίθηση ότι θα αποτελέσει διαπραγματευτικό χαρτί για μια συνθηκολόγηση, αλλά και ότι για εκείνο το τμήμα που ψήφισε με επίγνωση ότι το όχι μπορεί να σημάνει την έξοδο από την Ευρωζώνη, ή ακόμα και για εκείνο που προσδοκούσε αυτή την έξοδο ως λύση, έπαιξε σημαντικό ρόλο στη συσπείρωσή του η απεύθυνση του πρωθυπουργού σε ένα εθνικό ακροατήριο, ως προσώπου που συμπυκνώνει το*

εθνικό συμφέρον. Το όχι στο δημοψήφισμα εμπειρείχε και αυτό το στοιχείο της καθαρά αστικής πολιτικής, που διαστρεβλώνει την αντίληψη της εθνικής αξιοπρέπειας και ήταν ένας από τους λόγους που κονιορτοποιήθηκε ως κοινωνικό ρεύμα μετά την στροφή του Τσίπρα.

16. Η δεύτερη πλευρά της ήττας αφορά στην αδυναμία να συγκροτηθεί και να εκπροσωπηθεί επαρκώς πολιτικά μία αριστερή αντιπολίτευση μέσα από την στροφή του ΣΥΡΙΖΑ που να θέτει με μαζικούς όρους το ζήτημα της εφαρμογής του μεταβατικού προγράμματος και να δημιουργεί όρους πίεσης και ρήγματα στον ΣΥΡΙΖΑ στη διαδικασία εφαρμογής των μνημονίων από την πλευρά του. Αυτό θα προϋπέθετε τη συγκέντρωση ενός ευρύτερου ρεύματος της αντιπολίτευσης του ΣΥΡΙΖΑ και άλλων αριστερών τάσεων και την εκπροσώπηση κοινωνικών τμημάτων που εκφράστηκαν και από το εκλογικό μπλοκ του ΣΥΡΙΖΑ, αλλά και στην διαδικασία του δημοψηφίσματος. Θα έπρεπε να έχει σαν πολιτικό στόχο να καταλάβει ένα ποσοστό της τάξης του 6-7 % ώστε να αποτελέσει ταυτόχρονα πόλο αριστερής αντιπολίτευσης και μοχλό ανασύνθεσης ενός αριστερού κοινωνικό πολιτικού μετώπου. Αυτή η δεύτερη πλευρά αφορά πρωτίστως στην ΛΑΕ. Η αδυναμία της να ανταποκριθεί σε αυτό το στόχο οφείλεται σε πολλούς παράγοντες, ορισμένοι εκ των οποίων φάνηκε ότι την υπερέβαιναν. Καταρχήν α) φάνηκε ότι οι λαϊκές μάζες, από όλη την πίεση της προηγούμενης περιόδου, την κοινωνικό οικονομική αλλά και την ιδεολογική, σε μεγάλο βαθμό εξακολουθούσαν να πιστεύουν ότι δεν υπάρχει εναλλακτική διαχείριση και ακολούθησαν την λογική του μικρότερου κακού β) ένα τμήμα το οποίο θα μπορούσε να εκφραστεί από ένα τέτοιο πολιτικό μπλοκ, επέλεξε την αποχή. Αυτό οφείλεται στο ότι γενικότερα οι δυνάμεις της αριστεράς και ειδικότερα οι δυνάμεις που συσπειρώθηκαν γύρω από την ΛΑΕ, δεν είχαν αναπτύξει όλη αυτή τη περίοδο στον κατάλληλο βαθμό οργανικούς δεσμούς με εκείνα τα τμήματα των λαϊκών μαζών και της νεολαίας που ριζοσπαστικοποιήθηκαν την πενταετία εφαρμογής των μνημονίων. Η ανάπτυξη των κατάλληλων οργανικών δεσμών 1) απαιτεί την κατάλληλη προγραμματική κατεύθυνση – και αυτό δύσκολα θα μπορούσε να γίνει στο εσωτερικό του ΣΥΡΙΖΑ – 2) κυρίως απαιτεί την ενιαιομετωπική δράση, για την μη ύπαρξη της οποίας τα τελευταία πέντε χρόνια έχουν μικρότερη ευθύνη οι δυνάμεις που συγκρότησαν την ΛΑΕ – ακόμα και οι τάσεις που αποσπάστηκαν από το ΣΥΡΙΖΑ – από τις άλλες δυνάμεις της αριστεράς. Χωρίς την υλοποίηση πλευρών της στρατηγικής του ενιαίου μετώπου, που δεν υπήρξε για μία ολόκληρη περίοδο, ήταν εξαιρετικά δύσκολο να εκφραστεί ένα τέτοιο μαζικό ρεύμα, αλλά και να αναπτυχθούν οργανικές σχέσεις με τις λαϊκές τάξεις γ) **το βασικό διακύβευμα αυτών των εκλογών ήταν το εύρος της πολιτικής εκπροσώπησης της ΛΑΕ**, κάτι που έγινε πολύ περισσότερο κατανοητό από όλους τους συστημικούς μηχανισμούς σε σχέση με τις κοινωνικές και πολιτικές δυνάμεις της αριστεράς. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα την λυσσασμένη επίθεση ενός συνόλου κομματικών και ιδεολογικών μηχανισμών απέναντί της, τη δαιμονοποίηση της άποψης της εξόδου από την Ευρωζώνη, καθώς και την διαβρωτική κριτική στα στελέχη της. Με δεδομένο ότι δεν είχε αναπτύξει οργανικούς δεσμούς με ένα εύρος λαϊκών στρωμάτων, η ΛΑΕ δεν μπόρεσε να αντιμετωπίσει αυτή τη διαδικασία αποδόμησης δ) η αξιοποίηση του κρατικού μηχανισμού από το ΣΥΡΙΖΑ τον ωφέλησε ώστε να διατηρήσει ένα ευρύτερο κοινωνικό δυναμικό το οποίο αμφιταλαντεύονταν προς τη ΛΑΕ. Σε αυτό έπαιξαν ρόλο ως μηχανισμός οι εταιρείες δημοσκοπήσεων. Μετά τον μνημονιακό μετασχηματισμό του ΣΥΡΙΖΑ, η επιδίωξη του αστικού συνασπισμού ήταν σταδιακά να αποκαταστήσει τη σταθερότητα ενός νέου δικομματισμού. Οι εταιρείες δημοσκοπήσεων λειτούργησαν σε αυτή την κατεύθυνση, αναδεικνύοντας μία σχετική ισοδυναμία μεταξύ ΣΥΡΙΖΑ και Ν.Δ., ώστε να μπορέσουν να πλήξουν τα άλλα κόμματα δημιουργώντας την εικόνα ψεύτικου ντέρμπυ κάτι που έπληξε ιδιαίτερα τη ΛΑΕ. ε) ήταν τα ίδια τα αντικειμενικά αντιφατικά χαρακτηριστικά της ΛΑΕ που δεν της επέτρεψαν να ανταποκριθεί σε ένα τέτοιο ρόλο. Ο βασικός όγκος των δυνάμεων της προερχόταν από ένα κόμμα που εκτοξεύθηκε από το 4 στο 36 % μέσα σε λίγα χρόνια. Ο κύριος παράγοντας της εκτόξευσης του ΣΥΡΙΖΑ ήταν ότι πρότεινε μία άλλη λύση μέσα από συναινέσεις και συμβιβασμούς, χωρίς ρήξεις και συγκρούσεις εντός της Ευρωζώνης. Το τμήμα που συγκρότησε τη ΛΑΕ μπορεί να είχε διαφορετική στρατηγική, ωστόσο δεν μπόρεσε να την αναδείξει, και ταυτόχρονα δεν πέτυχε, μέσα στο γενικό πλαίσιο της οργάνωσης των σχέσεων εκπροσώπησης του ΣΥΡΙΖΑ με τις λαϊκές τάξεις κατά κύριο λόγο δια του κοινοβουλευτικού μηχανισμού, να αποκτήσει πρόσβαση σε ένα έστω μειοψηφικό τμήμα του εκλογικού μπλοκ του ΣΥΡΙΖΑ. Αντίθετα, όσο πλησίαζε η άνοδος του ΣΥΡΙΖΑ στην κυβέρνηση, τόσο ο στόχος αυτός αποτελούσε τον ενοποιητικό παράγοντα που ομογενοποιούσε το σύνολο του ΣΥΡΙΖΑ και υποκαθιστούσε μισοσυνειδητά ή και ασυνειδητά την ανάγκη απόκτησης οργανικών δεσμών με τα τμήματα των λαϊκών τάξεων στη βάση ενός άλλου προγραμματικού λόγου, διότι αυτό θα «υπονόμει», λόγω της πολυφωνίας, τον στόχο της κυβερνητικής ανόδου. Αν πάει κανείς προς τα πίσω, πρέπει να καταλήξει ότι το βασικό λάθος που έκαναν οι δυνάμεις που αποσπάστηκαν από το ΣΥΡΙΖΑ ήταν ότι δεν μπόρεσαν να προβλέψουν ότι το

πολιτικό πρόγραμμα του ΣΥΡΙΖΑ είχε δομικά εγγεγραμμένο κατά πολύ περισσότερο το ενδεχόμενο της υποταγής παρά της ρήξης και κυρίως ότι η ηγετική ομάδα και ο Τσίπρας, ήταν εξαρχής αποφασισμένοι και πριν από την ανάληψη της διακυβέρνησης για μία ατιμωτική υποταγή, εφόσον δεν συμβιβάζονταν τα ιμπεριαλιστικά κέντρα με το πρόγραμμα του ΣΥΡΙΖΑ. Η έγκαιρη κατανόηση αυτών των δεδομένων θα οδηγούσε σε ρήξη σε άλλο χρόνο, ακόμα και πριν την ανάληψη της διακυβέρνησης. Θα σήμαινε έναν διαφορετικό προσανατολισμό, όχι το στόχο της αριστερής κυβέρνησης αλλά της μετωπικής αριστερής αντιπολίτευσης. Χωρίς αυτό να σημαίνει ότι θα είχε απαραίτητα μεγαλύτερη επιτυχία η πιο γρήγορη ρήξη. Σε μία τέτοια περίπτωση θα ακολουθούσε ένα μικρότερο τμήμα του κομματικού μηχανισμού ακόμα και από ότι σήμερα, ενώ η στάση των άλλων δυνάμεων της αριστεράς, που υπονόμειαν τη στρατηγική του ενιαίου μετώπου, δεν καθιστούσαν πρόσφορη μία τέτοια ρήξη.

17. Εκτός από τις στρατηγικές πλευρές της ήττας που εν μέρει υπερέβαιναν την ΛΑΕ πρέπει να δούμε και την τακτική πλευρά που αφορά στην αποτυχία της να μπει στη Βουλή για 7500 ψήφους, η οποία επιδρά βραχυπρόθεσμα περισσότερο και οφείλεται αποκλειστικά σε δικά της λάθη. Πολλά μπορούν να ειπωθούν και ορισμένα έχουν αντίλογο, άλλα όχι. 1) Η καθυστερημένη ρήξη με το ΣΥΡΙΖΑ και οι αμφίσημες δηλώσεις, είναι μία αιτία που ισχύει, ωστόσο όχι πλήρως, και μόνο αν ενταχθεί στο ευρύτερο πλαίσιο που αναφέραμε παραπάνω. Καλώς η κακώς, η προηγούμενη πορεία αυτού του δυναμικού δημιουργούσε αντικειμενικά εμπόδια στην συγκρότηση και την προετοιμασία ενός δυναμικού για τη ρήξη με το κυβερνητικό κέντρο. Ακόμα και τη στιγμή που ήταν φανερό η πρόθεση του Τσίπρα να εκκαθαρίσει άμεσα την όποια αντιπολίτευση, την επιλογή της ρήξης δεν την ακολούθησε το σύνολο του δυναμικού της αριστερής αντιπολίτευσης και ακόμα και αυτοί που την ακολούθησαν δεν το έκαναν όλοι με ένα συντεταγμένο τρόπο. Ένα τμήμα που διαφοροποιούνταν από την μνημονιακή στροφή μέχρι την προκήρυξη των εκλογών, είχε τις αυταπάτες ότι θα μπορούσε να παραμείνει στο ΣΥΡΙΖΑ και να δώσει την μάχη της επανακατάληψης του κόμματος. Από αυτό το τμήμα κάποιος παρέμεινε στο ΣΥΡΙΖΑ, ένα άλλο συμμετείχε στη ΛΑΕ και ένα τρίτο προέκρινε την κατεύθυνση της έμμεσης και άμεσης φθοράς στη ΛΑΕ, είτε κατευθύνοντας προς άλλα ψηφοδέλτια, είτε προς την αποχή, είτε κάνοντας άδικη αλλά και διαβρωτική κριτική για αντιδημοκρατική συγκρότηση σε ένα σχήμα το οποίο συγκροτήθηκε 10 ημέρες πριν καταθέσει ψηφοδέλτια. *Αναμφίβολα το βασικό πολιτικό λάθος αυτού του χώρου δεν ήταν κυρίως η καθυστερημένη ρήξη με το ΣΥΡΙΖΑ, με δεδομένη την ευρύτερη στρατηγική τους, από το 2010 και μετά, αλλά η συμμετοχή σε κυβερνητικές θέσεις και κυρίως η συμμετοχή σε αυτές μετά τις 20 Φλεβάρη.* Αυτό δημιούργησε σύγχυση και στο κομματικό δυναμικό και διευκόλυνε την κριτική από τις άλλες δυνάμεις της αριστεράς την περίοδο των εκλογών. 2) Ο τρόπος της συγκρότησης της ΛΑΕ είχε αντικειμενικά χαρακτηριστικά γιατί με διαφορετικούς όρους δεν θα μπορούσε να κατέβει στις εκλογές, και το κύριο βάρος της πρωτοβουλίας και της ρήξης έπεσε στο Αριστερό Ρεύμα που διατηρούσε τον μεγαλύτερο αριθμό βουλευτών, αλλά και το πιο συγκροτημένο δίκτυο με επίγνωση τι έπρεπε να κάνει, έστω και καθυστερημένα. 3) Δεν υπήρξε σαφήνεια στην προβολή του προγράμματος, ούτε αυτοκριτική και υπήρξε μία θολή σύνδεση σε πτυχές του προεκλογικού λόγου με τον συνεπή ΣΥΡΙΖΑ. Η θέση αυτή έχει βάση. Εν μέρει οφείλεται στη μη συστηματική προετοιμασία του προγράμματος, ακόμα και από αυτούς εμφανίζονταν ως ειδήμονες και στη μη διάχυσή του στο στελεχειακό δυναμικό, εν μέρει στο γεγονός ότι οι συνεργαζόμενοι ήθελαν να μετατοπίσουν περισσότερο τον πολιτικό λόγο στην κατεύθυνση συνέχειας με το συνεπή ΣΥΡΙΖΑ και τον αντιμνημονιακό λόγο, και εν μέρει στο γεγονός ότι υπήρξε μία φοβία ότι μια πιο οξεία και λιγότερη αμβλυμένη κριτική θα τρώμαζε τους δυνητικούς ψηφοφόρους. Στο ερώτημα αν θα έπρεπε να γίνουν οι συγκεκριμένες συνεργασίες με δεδομένες τις αδυναμίες στην ιστορική πορεία συγκρότησης, το εσπευσμένο των εκλογών και το ιδεολογικό περιβάλλον της μάζας των ψηφοφόρων που έλκονται και από τη διεισδυτικότητα των προσώπων, και υπό το πρίσμα της ανάγκης να εμφανισθεί όσο πιο συμπαγής η αντιπολίτευση στο εσωτερικό του ΣΥΡΙΖΑ, η απάντηση είναι καταφατική. Οι συνεργασίες αυτές βοήθησαν εκλογικά, ανεξάρτητα αν δεν στάθηκαν ικανές να βάλουν την ΛΑΕ στη βουλή. Είναι διαφορετικής τάξης η έκφραση της κοινωνικής δυσaréσκειας η οποία διαμεσολαβείται από ένα κομματικό μηχανισμό και εν μέρει από τα μίντια, η οποία αναδεικνύει προσωπικότητες με εμβέλεια και μπορεί εξίσου εύκολα να ανατραπεί όταν κατευθύνονται αυτά τα πρόσωπα κόντρα στο ρεύμα και διαφορετικό το αναγκαίο ζήτημα η απόκτηση οργανικών σχέσεων με τις λαϊκές τάξεις, χωρίς την οποία δεν μπορεί να εκφραστεί πολιτικά μία αριστερή δύναμη σε αντικαπιταλιστική κατεύθυνση γιατί θα αντιμετωπίσει τον πόλεμο των ιδεολογικών μηχανισμών του κράτους. 4) Δεν υπήρξαν επαρκή ανοίγματα στην υπόλοιπη αριστερή αντιπολίτευση του ΣΥΡΙΖΑ. Δεν μπορεί να πει κανείς ότι θα επρόκειτο για μία εύκολη υπόθεση, ωστόσο η αναγκαιότητα αυτή υποτιμήθηκε κυρίως αρχικά. Φαίνεται ότι οι ιστορικές διαιρέσεις μέσα στο ΣΥΡΙΖΑ δημιουργούσαν αναχώματα, αλλά ότι υπήρχε και η εκτίμηση ότι το οργανωτικό βάρος του ρεύματος θα

διαμόρφωνε τους όρους έκφρασης όλου κοινωνικού αριστερού χώρου, αδιαμεσολάβητου από τις άλλες πολιτικές τάσεις. Αυτό διευκόλυνε τον Τσίπρα να εμφανίσει ότι απέναντι του ήταν μόνο το Αριστερό Ρεύμα και οι δραχμιστές, αλλά και τον ΣΥΡΙΖΑ να καναλιζάρει ένα κρίσιμο μέγεθος σε άλλες κατευθύνσεις 5) Δεν υπήρξε η αναγκαία ανανέωση του πολιτικού προσωπικού στην εκφορά του πολιτικού λόγου. Αυτό δεν αφορά ούτε στον επικεφαλής και στους υπολοίπους που σήκωσαν το βάρος της κεντρικής εκπροσώπησης, ούτε σε αυτούς που τοποθετήθηκαν σε εκλόγιμες θέσεις. Αυτοί είχαν και το ειδικό βάρος της πολιτικής αντιπροσώπευσης του μεγαλύτερου τμήματος του κοινωνικού ρεύματος. Ωστόσο, έπρεπε να αξιοποιηθεί πολύ περισσότερο ένα πλέγμα στελεχών που να μπορεί να διεισδύσει σε ακροατήρια που δεν ήταν συνδεδεμένα με το αριστερό ρεύμα, που μπορούσαν να οδηγήσουν σε οργανικούς δεσμούς με τμήματα της νεολαίας, απαραίτητα ακόμα και αν εισερχόταν η ΛΑΕ στη βουλή, δηλαδή νέοι, νέες γυναίκες, στελέχη προερχόμενα από άλλες τάσεις του ΣΥΡΙΖΑ, στελέχη που δεν προέρχονταν από το ΣΥΡΙΖΑ. 6) Δεν υπήρξε έγκαιρη κατανόηση των συσχετισμών για τον επαναπροσδιορισμό των πολιτικών στόχων, που ούτως ή άλλως δεν ήταν από την αρχή απόλυτα σαφείς. Στο πλαίσιο αυτό 1) Δεν έγινε σαφές ότι ο ΣΥΡΙΖΑ είναι πρώτο κόμμα με διαφορά και ότι το διακύβευμα είναι η κοινοβουλευτική παρουσία της ΛΑΕ 2) Δεν απαντήθηκαν οι συστηματικές επιθέσεις που γίνονταν στην ΛΑΕ και μάλιστα από συγγενείς χώρους. Το γεγονός ότι η ΛΑΕ, αλλά και επιμέρους οργανώσεις της, δεν απάντησαν σε αυτές τις επιθέσεις για λόγους εσωτερικών ισορροπιών, φαινόταν να τις νομιμοποιεί και να την φέρνει σε θέση άμυνας. 3) Δεν δόθηκε μία οργανωτική κατεύθυνση ειδικά το τελευταίο δεκαήμερο να δοθεί η μάχη ψήφο – ψήφο, αντίθετα υπήρξε μία κίνηση ότι πάμε με το ρεύμα. Η μη απάντηση στις επιθέσεις και η μη εισαγωγή διλημμάτων προς τους υπόλοιπους χώρους της αριστεράς, όχι μόνο στέρησε αυτές τις ελάχιστες 7500 ψήφους που ήταν αναγκαίες για να μπει στη βουλή, αλλά πολύ περισσότερες.

18. Η συνοχή και η συγκρότηση της ΛΑΕ είναι μονόδρομος για να μπορέσει να υπάρξει και ανασυγκροτηθεί αριστερή ριζοσπαστική αντιπολίτευση. Χρειάζεται αυτοκριτική, προγραμματισμένες διορθωτικές κινήσεις και εμφάνιση και διάδοση του μεταβατικού προγράμματος, αποσαφήνιση της στάσης για την Ε.Ε. και αναπροσανατολισμός της πολιτικής στρατηγικής, ώστε να διαφοροποιείται από τον κυβερνητισμό και να προσανατολίζεται στην ανασυγκρότηση αριστερής κοινωνικής και πολιτικής αντιπολίτευσης. Αυτό που σίγουρα δεν χρειάζεται είναι ο αναχωρητισμός και η διαβρωτική κριτική που θα ενισχύσει διαλυτικές τάσεις. Όπως επίσης δεν πρέπει να διογκώνεται η κριτική για τα χαρακτηριστικά και τις δυνατότητες των προσώπων. Διότι αυτά καθορίζονται και από την φθορά ή και την προβολή που παράγουν οι μηχανισμοί. Είναι χαρακτηριστική η περίπτωση Τσίπρα, που από καταστροφέας την περίοδο του δημοψηφίσματος, όταν προσχώρησε στο μνημονιακό στρατόπεδο αναγορεύτηκε σε εθνικό ηγέτη. Αντίστοιχα ο Λαφαζάνης αν ψήφιζε τα μνημόνια, όχι μόνο θα παρέμενε υπουργός, αλλά θα αναγορευόταν από τους αστικούς πολιτικούς ιδεολογικούς μηχανισμούς, ως εγγυητής της πολιτικής συνοχής του ΣΥΡΙΖΑ της πορείας της χώρας κ.λπ.

19. Σήμερα έχουμε περάσει σε μία νέα φάση. Αυτό που χρειάζεται είναι η οργανωτική, πολιτική και προγραμματική συγκρότηση της ΛΑΕ και η στροφή της στη διαδικασία της κοινωνικής και πολιτικής αντιπολίτευσης. Αυτό προϋποθέτει τα ακόλουθα α) προσανατολισμός στην κατεύθυνση ότι μεσοπρόθεσμα δεν τίθεται το ζήτημα της κυβερνητικής εξουσίας β) αποσαφήνιση του προγράμματος σε αριστερή κατεύθυνση με βαθύτερη επεξεργασία του και αποσαφήνιση του ρόλου της Ε.Ε. γ) ενοποίηση της παρέμβασης στους κοινωνικούς χώρους και στροφή σε αυτούς δ) διαδικασίες ίδρυσης και μαζικοποίησης των τοπικών επιτροπών της ΛΑΕ ε) άνοιγμα της ΛΑΕ και σε άλλα πολιτικά ρεύματα που προέρχονται από το ΣΥΡΙΖΑ, εφόσον κάτι τέτοιο είναι εφικτό στ) πολιτική συγκρότηση μέσα από διαδικασίες Συνδιάσκεψης τον Φεβρουάριο του 2016, με τρόπους που έχουμε περιγράψει, συγκρότηση πλατφορμών, διευρυμένη πλειοψηφία για την λήψη αποφάσεων, συλλογική ηγεσία, η οποία όμως θα εκφράζεται από πρόεδρο. ζ) πρέπει να επιχειρηθεί η έκδοση εφημερίδας της ΛΑΕ, η οποία να λειτουργεί με πλουραλιστικό τρόπο και ο μετασχηματισμός του site σε μάχιμη, πλουραλιστική κατεύθυνση.

20. Σημαντικό ρόλο στη σταθεροποίηση της ΛΑΕ και στη συμβολή της στην συγκρότηση αριστερής κοινωνικό πολιτικής αντιπολίτευσης θα παίξει η σταθεροποίηση και η στάση του δυναμικού που προέρχεται από το ΣΥΡΙΖΑ. Αυτό είναι που σήκωσε το βάρος της ρήξης με το ΣΥΡΙΖΑ, η οποία χωρίς την δικιά του στάση δεν θα είχε συμβεί. Διατηρεί την μεγαλύτερη οργανωτική παρουσία, κοινωνική δικτύωση στους εργασιακούς χώρους και την πανελλαδική παρουσία εκτός των μεγάλων αστικών κέντρων. Τα βασικά προβλήματα που θα έχει να αντιμετωπίσει είναι α) αναπροσανατολισμού της πολιτικής του πρακτικής, η οποία ειδικά τα τελευταία 5-6 χρόνια είχε

ενσωματωθεί στο ευρύτερο σχέδιο του ΣΥΡΙΖΑ για την κατάληψη του κυβερνητικού κέντρου β) τη φθορά που μπορεί να παράγει η απογοήτευση, η έλξη ή η πίεση του κρατικού μηχανισμού και γ) η δράση σε πιο δύσκολες συνθήκες ειδικά για στελέχη που ήταν συνηθισμένα να λειτουργούν στις συνθήκες ενός κοινοβουλευτικού κόμματος το οποίο μάλιστα διεκδικούσε και βρέθηκε στην κυβέρνηση. Για να μπορέσει να αντεπεξέλθει στις νέες συνθήκες θα πρέπει να αναπροσανατολίσει την πολιτική του φυσιογνωμία, ξεκαθαρίζοντας προγραμματικά ζητήματα και πρακτικές και να εμπλακεί οργανικά στην οικοδόμηση της ΛΑΕ, με διαδικασίες βάσης και όσμωσης με άλλα ρεύματα.

21. Όπως αναφέραμε, η εκλογική συγκυρία, αλλά όχι μόνο αυτή, σηματοδοτεί και την αλλαγή περιόδου. *Η σταθεροποίηση της πολιτικής σκηνής, ο εξοβελισμός της αντίθεσης μεταξύ μνημονιακών- αντιμνημονιακών δυνάμεων, η απουσία από την κεντρική πολιτική σκηνή πολιτικών δυνάμεων που να εκφράζουν το μεταβατικό πρόγραμμα θα έχει επιπτώσεις συνολικά στην ταξική πάλη.* Παρά την επίδραση των μνημονίων, υπάρχουν ορισμένες τάσεις ανάκαμψης κλάδων του ελληνικού καπιταλισμού. Αλλά και τα ιμπεριαλιστικά κέντρα μετά την επίλυση του πολιτικού ζητήματος και ανάλογα με τις διεθνείς οικονομικές εξελίξεις, πιθανόν θα κάνουν ορισμένες διορθωτικές κινήσεις ως προς την βιωσιμότητα του ελληνικού χρέους, έτσι ώστε και να αποπληρώνεται αλλά και να μην πλήττει η αποπληρωμή την ανάκαμψη του ελληνικού κεφαλαίου. **Αυτά που περιλαμβάνει το τρίτο μνημόνιο θα εντείνουν την οικονομική πίεση σε τμήματα των λαϊκών τάξεων και αυτό μπορεί εν δυνάμει να επαναφέρει στοιχεία κρίσης πολιτικής εκπροσώπησης του ΣΥΡΙΖΑ, ωστόσο αυτό δεν θα γίνει με ευθύγραμμο τρόπο, όπως με τα προηγούμενα κόμματα που εφήρμοσαν τα μνημόνια, και κυρίως χωρίς πολύ συστηματική οργάνωση της κοινωνικής και πολιτικής αντιπολίτευσης.** Υπάρχουν μεγάλες διαφορές σε σχέση με την περίοδο 2010 – 2015 όπως α) η ανυπαρξία εναλλακτικής πολιτικής λύσης όπως ήταν ο ΣΥΡΙΖΑ που να πιέζει τους διαχειριστές των μνημονίων β) η μεγάλη αλλαγή του συσχετισμού δύναμης εις όφελος του κεφαλαίου στους εργασιακούς χώρους γ) οι ιδεολογικές επιπτώσεις της εφαρμογής των μνημονίων τα πέντε τελευταία χρόνια και η προσχώρηση σε αυτά ενός κόμματος της αριστεράς και δ) οι τάσεις σταθεροποίησης τμημάτων του ελληνικού κεφαλαίου που επιδρούν στη συνοχή του συνασπισμού εξουσίας.

22. Ο βασικός στόχος των ιμπεριαλιστικών πιέσεων αφορούσε στο μετασχηματισμό του ΣΥΡΙΖΑ, και στην εκκαθάριση από την πολιτική σκηνή της αριστερής αντιπολίτευσης. Όταν αυτός ο μετασχηματισμός επετεύχθη και ο Τσίπρας εντάχθηκε σε αυτό το σχέδιο, απέκτησε την απόλυτη στήριξη των ιμπεριαλιστικών κέντρων και την συναίνεση και της ελληνικής αστικής τάξης (η πιο χαρακτηριστική είναι η ανακοίνωση του ΣΕΒ, που «χαιρετίζει» την νίκη ενός κόμματος της αριστεράς, που δύο μήνες πριν εγκαλούσε ότι οδηγεί την Ελλάδα στην καταστροφή). Από την άλλη πλευρά, η συγκρότηση της νέας κυβέρνησης δείχνει τις κατευθύνσεις για τις πολιτικές σχέσεις που θέλει να αναπτύξει ο Τσίπρας και κυρίως ότι επιχειρεί να τη στεγανοποιήσει από οποιαδήποτε επίδραση της ταξικής πάλης και να την καταστήσει μηχανισμό εφαρμογής του μνημονίου. Πέραν του μικρού κύκλου της ηγετικής ομάδας που ήταν εξ αρχής προσανατολισμένη στην υποταγή στα ιμπεριαλιστικά κέντρα, ενισχυμένοι εμφανίζονται οι ΑΝΕΛ (ως ανάχωμα σε οποιοδήποτε απόπειρα συγκυβέρνησης με τη Ν.Δ., της οποίας η κρίση ηγεσίας θα βαθύνει), ενώ με την αναβαθμισμένη παρουσία στην κυβέρνηση στελεχών που προέρχονται από το χώρο του ΠΑΣΟΚ, επιχειρεί να διεισδύσει και προς τα εκεί και να δημιουργήσει μία ενδεχόμενη πολιτική εφεδρεία αν χρειαστεί. Για να εμφανισθούν στοιχεία κρίσης πολιτικής εκπροσώπησης – πόσω μάλλον πολιτική αστάθεια – πρέπει να επισυμβούν διεργασίες διαφορετικές από ότι μέχρι τώρα. Η μνημονιακή πολιτική να πλήξει ακόμα πιο οξυμένα τμήματα των λαϊκών τάξεων, να ξεπεραστεί η ιδεολογική στάση ότι δεν υπάρχει εναλλακτική λύση και να υπάρξει μία αριστερή πολιτική παρέμβαση που να αναπτύξει οργανικούς δεσμούς με αυτά τα στρώματα. Πρόκειται για μία δύσκολη και πολύπλοκη συνθήκη, διότι ο κοινωνικός συσχετισμός και η συγκυρία που τοποθετείται λειτουργεί σε αντίστροφη κατεύθυνση από την προηγούμενη πενταετία.

23. Σε κάθε περίπτωση τα μέτωπα παρέμβασης αφορούν στις συγκεκριμένες και πιο οξυμένες περιπτώσεις εφαρμογής των μνημονίων α) το ζήτημα της **υπερφορολόγησης** και κυρίως της προστασίας της λαϊκής περιουσίας β) το ζήτημα των **ιδιωτικοποιήσεων** συγκεκριμένων επιχειρήσεων και συγκεκριμένων τμημάτων της δημόσιας ακίνητης περιουσίας με ιδιαίτερη περιβαλλοντική και οικονομική αξία γ) το ζήτημα της **φορολόγησης και της αναδιάρθρωσης του αγροτικού τομέα** δ) το ζήτημα των αλλαγών στο **ασφαλιστικό**. Στα ζητήματα αυτά πρέπει να οικοδομηθούν συσπειρώσεις παρέμβασης από την ΛΑΕ και άλλες δυνάμεις και να επιχειρηθεί η διαμόρφωση

κοινωνικών όρων αντιπολίτευσης. Σε αυτά και σε άλλα ζητήματα θα κριθεί η διάρρηξη του ιδεολογήματος με το οποίο ψήφισε ένα τμήμα του 35 % - γιατί ένα μεγαλύτερο ψήφισε με πλήρη επίγνωση του τι ψηφίζει – ότι μπορεί να υπάρχουν ισοδύναμα μέτρα που να το προφυλάσσουν από τα χειρότερα ή πιο ήπια διαχείριση του μνημονίου. Σε αυτά και άλλα ζητήματα θα κριθεί επίσης αν θα συνεχιστεί η όχι η διαρροή των μελών του ΣΥΡΙΖΑ που εξακολουθούν να αυτοπροσδιορίζονται στην αριστερά, ή θα στεγανοποιηθεί ως κομματικός μηχανισμός κατά τα πρότυπα του ΠΑΣΟΚ της δεκαετίας του 90.

24. Για την παρέμβαση της ΑΡΑΣ στις εκλογές του Σεπτεμβρίου και την συμμετοχή στις εκλογές μπορούμε να πούμε ότι με τα θετικά – αλλά και τα λίγα αρνητικά της που εστιάζονται στις αδυναμίες της – αποτέλεσε μία φυσιολογική εξέλιξη των αναλύσεων και της πρακτικής τα τελευταία χρόνια. Πρέπει να πούμε ότι και με αυτά τα αποτελέσματα επιβεβαιώθηκαν σε μεγάλο βαθμό οι εκτιμήσεις της ΑΡΑΣ α) για τον πραγματικό κοινωνικό συσχετισμό δυνάμεων και την συγκρότηση ενός μπλοκ μειωμένων προσδοκιών β) για τον σοσιαλφιλελεύθερο μετασχηματισμό του ΣΥΡΙΖΑ και την κρίση που θα παρήγαγε, κυρίως στο κομματικό δυναμικό του γ) για το πραγματικό διακύβευμα των εκλογών και την ανάγκη έκφρασης ενός πολιτικού μπλοκ του μεταβατικού προγράμματος και την καθόλου εύκολη και εκτεταμένη έκφρασή του αν δεν υπήρχε έγκαιρη ενιαιομετωπική πολιτική δ) για το ενδεχόμενο πολιτικής σταθεροποίησης του ΣΥΡΙΖΑ ακόμα και μετά και ίσως εξαιτίας της υπογραφής του μνημονίου ε) για τον αντιφατικό χαρακτήρα του όχι στο δημοψήφισμα και ότι χωρίς πολιτική διαμεσολάβηση και οργανική σχέση με τις μάζες και συστηματική προγραμματική κατεύθυνση όχι μόνο δεν θα παρήγαγε καμία κρίση ηγεμονίας αλλά εν τέλει θα κονιορτοποιείτο στ) για το γεγονός ότι το σύνθημα της αριστερής κυβέρνησης δεν αποτέλεσε το βασικό αίτημα το οποίο συσπείρωσε σε μία πρώτη φάση της λαϊκής μάζας στο ΣΥΡΙΖΑ αλλά σε μία πρώτη φάση αποτέλεσε μία έκφραση αποδοκιμασίας του δικομματικού συστήματος που μπορούσε να εκφραστεί καλύτερα από το φιλοευρωπαϊκό ΣΥΡΙΖΑ ως περισσότερο κοντινό στην σοσιαλδημοκρατία που εξέφραζε το ΠΑΣΟΚ, και ότι αποτέλεσε βασικά αρνητική εξέλιξη η άνοδος του ΣΥΡΙΖΑ στις εκλογές του Μαΐου του 2012 έναντι των δυνάμεων της αντιΕΕ αριστεράς ζ) ότι το ζήτημα της αριστερής κυβέρνησης χωρίς την προγραμματική κατεύθυνση του μεταβατικού προγράμματος θα λειτουργούσε εγκλωβίζοντας τις αριστερές τάσεις και τμήματα των λαϊκών μαζών και το πιθανότερο θα οδηγούσε σε αστική προσαρμογή μίας τέτοιας κυβέρνησης η) ότι η πολιτικό ιδεολογική στρατηγική των πλειοψηφικών δυνάμεων της ΑΝΤΑΡΣΥΑ, βασιζόταν σε μία εντελώς λανθασμένη ανάγνωση του συσχετισμού δυνάμεων, αλλά και σε αποκλίνοντα θεωρητικά εργαλεία και θα οδηγούσε σε μία προσπάθεια έκφρασης μίας ακροαριστερής ριζοσπαστικής μειοψηφίας στους χώρους της διανοήσης χωρίς καμία δυνατότητα παρέμβασης στην πολιτική σκηνή και στις λαϊκές μάζες.

25. Ακόμα όμως και η ΑΡΑΣ, δεν μπόρεσε εντελώς να εκτιμήσει πλήρως την έκταση των κοινωνικών διεργασιών που περιέγραφε, ώστε να θέσει με μεγαλύτερη σαφήνεια και να προειδοποιήσει εγκαίρως για τις δυσκολίες κοινοβουλευτικής εκπροσώπησης. Σε πολύ μικρότερο βαθμό από τις τάσεις που προέρχονταν από το ΣΥΡΙΖΑ, αλλά και από τις άλλες τάσεις της άκρας αριστεράς, θεώρησε ότι υπάρχει μία κάπως μηχανική σύνδεση μεταξύ του κομματικού δυναμικού που αποδεδειχόταν από το ΣΥΡΙΖΑ και ενός τμήματος της εκλογικής του επιρροής. Φυσικά αυτό δεν οδηγούσε σε μία εκτίμηση αναλογικής κατανομής, ούτε σε μία εκτίμηση ότι θα μπορούσε η επιρροή αυτή να ανέλθει σε ποσοστά της τάξης του 8-10 %, ωστόσο θεωρούσαμε ότι, με τα κατάλληλα μέσα, ένας στόχος της τάξης του 5 % ήταν δυνατόν να επιτευχθεί. Έτσι, μόνο τις δύο τελευταίες βδομάδες πριν από τις εκλογές, αναγιγνώσκοντας τις δημοσκοπήσεις, αλλά και το κοινωνικό πολιτικό κλίμα, επιχειρήσαμε να επαναπροσδιορίσουμε το στόχο και να αναδείξουμε ότι αυτός είναι η είσοδος στη βουλή και να προτείνουμε τον πολιτικό επανασχεδιασμό που αναφέραμε παραπάνω (άνοιγμα στους υπόλοιπους αποχωρήσαντες του ΣΥΡΙΖΑ, προβολή νέων προσώπων, αποσαφήνιση του προγράμματος και στόχευση κυρίως στον κόσμο της αριστεράς, απάντηση στις επιθέσεις από τα αριστερά, εισαγωγή των πραγματικών διλημάτων και κινητοποίηση του οργανωτικού μηχανισμού με σαφή στόχο την είσοδο στη βουλή).

26. Πρέπει επίσης να αποσαφηνίσουμε ορισμένες κριτικές που γίνονται στην ΛΑΕ, και λειτούργησαν νομιμοποιητικά για την διαβρωτική δουλειά που έγινε από ΣΥΡΙΖΑ και ΑΝΤΑΡΣΥΑ εναντίον της, για την από τα πάνω συγκρότηση, την αντιδημοκρατική λειτουργία τα πρόσωπα και για την μη αποδοχή ισότιμου τίτλου κ.λπ. Οι εκλογές έγιναν με τέτοια ταχύτητα για να μην μπορέσει να συγκροτηθεί η αριστερή αντιπολίτευση του ΣΥΡΙΖΑ, να μην εννοποιηθεί και να μη βρει κατάλληλες πολιτικές συμμαχίες. Ο Τσίπρας πόνταρε στις υπαρκτές διαιρέσεις της

αριστεράς του ΣΥΡΙΖΑ, στις δυσκολίες που θα προέκυπταν στο συντονισμό μεταξύ αριστερού ρεύματος και άλλων αντιμνημονιακών βουλευτών και ότι στην ΑΝΤΑΡΣΥΑ θα ήταν αδύνατον να ωριμάσει οποιοσδήποτε συσχετισμός για συνεργασία με την αριστερά του ΣΥΡΙΖΑ. Μέσα στο δεδομένο πλαίσιο, οποιαδήποτε αργοπορία στην συγκρότηση της ΛΑΕ, θα οδηγούσε στην μη κάθοδο της στις εκλογές. Από την ανεξαρτητοποίηση των 25 βουλευτών στις 21 Αυγούστου μέχρι την κατάθεση ψηφοδελτίων μεσολάβησαν μόνο δύο εβδομάδες. Είναι προφανές ότι οποιαδήποτε διαδικασία αναλυτικής συζήτησης θα είχε σαν αποτέλεσμα τη μη συμμετοχή της ΛΑΕ στις εκλογές. Η πλειοψηφία του ΝΑΡ είχε αποφασίσει την μη συνεργασία με τη ΛΑΕ, με ένα δομικό πολιτικό σκεπτικό, το οποίο φαίνεται ανάγλυφα σε ένα σύνολο αποφάσεων και τοποθετήσεων που έχουν άλλο στρατηγικό ορίζοντα πολιτικής και συμμαχιών από ότι έχει η ΛΑΕ, αλλά και επιμέρους οργανώσεις σε αυτήν όπως η ΑΡΑΣ και άλλες. Έτσι, το ζήτημα της Ε.Ε. – που αυτό έστω παραπέμπει σε μία διαφορετική πολιτική ιεράρχηση – και πολύ περισσότερο το ζήτημα της ισότιμης παρουσίας στον τίτλο αποτέλεσε απλά πρόσχημα. Αλλά για να αποκαταστήσουμε την αλήθεια ακόμα και σε αυτό το ζήτημα, η πρόταση της ΛΑΕ ήταν να υπάρξει τίτλος ΛΑΕ μετωπική συνεργασία για το όχι μέχρι τέλους και στον υπότιτλο να αναφέρονται τα διακριτά ρεύματα (αριστερή πλατφόρμα ΣΥΡΙΖΑ – ΑΝΤΑΡΣΥΑ και άλλες συνιστώσες που θα προέκυπταν), πρόταση που ήταν και η πολιτικά ορθή.

27. Η επιλογή συμμετοχής της ΑΡΑΣ στην ΛΑΕ ήταν απόλυτα ορθή και για αυτό στράτευσε το σύνολο της οργάνωσης, αλλά και το ευρύτερο μπλοκ των κοινωνικό πολιτικών της σχέσεων. Το γεγονός αυτό οφείλεται στο ότι η ΑΡΑΣ συστηματικά είχε επεξεργαστεί αυτή την κατεύθυνση για μία μεγάλη περίοδο, σε αντίθεση με άλλες οργανώσεις και ρεύματα τα οποία είχαν σημαντικά προβλήματα. Προβλήματα, τα οποία εμφανίστηκαν σε ποικίλες οργανώσεις και συλλογικότητες, είτε αυτές συμμετείχαν στον προμνημονιακό ΣΥΡΙΖΑ είτε όχι, και εντοπίστηκαν είτε στην διαβρωτική κριτική και αποστασιοποίηση από τη ΛΑΕ, είτε στην μη συμμετοχή σε αυτή, είτε στην μη ολόπλευρη ενεργητική στήριξή της, είτε στην ύπαρξη διαχωριστικών πολιτικών πρακτικών ενός σημαντικού τμήματος των μελών τους και στην επιλογή συμμετοχής τους σε ένα ανταγωνιστικό πολιτικό εγχείρημα, όπως αυτό της εναπομείνασας ΑΝΤΑΡΣΥΑ. Το γεγονός αυτό, ότι δεν υπήρξε ενεργητικός πολιτικός διαχωρισμός απέναντι σε αυτές τις τάσεις, έπαιξε δευτερευόντως ρόλο στη δημιουργία σύγχυσης και φθοράς της ΛΑΕ, ιδιαίτερα στο πολιτικό ακροατήριο της ριζοσπαστικής αριστεράς, και παρήγαγε δυσκολίες και ανακοπή των βημάτων πολιτικού συντονισμού ευρύτερων τάσεων που θα ήταν χρήσιμος και για την εκλογική παρουσία της ΛΑΕ και για την γενικότερη πορεία της.

28. Σήμερα αναδιατάσσονται πολιτικές προτεραιότητες και πολιτικές δυνατότητες. Από πλευράς πολιτικής προτεραιότητας, πρώτιστη είναι η συνέχεια, η σταθεροποίηση και η συγκρότηση της ΛΑΕ. Από πλευράς δυναμικών πολιτικών συμμαχιών της ΑΡΑΣ, διαμορφώνονται νέα δεδομένα στο βαθμό που η ρήξη με την ΑΝΤΑΡΣΥΑ και συγκρότηση της ΛΑΕ με ένα σχετικά μαζικό κορμό, διαμορφώνει νέους όρους και νέες δυνατότητες και με ρεύματα που προέρχονται από την αριστερά του ΣΥΡΙΖΑ, που ανάλογα με την εξέλιξη μπορεί να συμπεριλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα προελεύσεων. Από την άλλη πλευρά, η περίοδος θα δοκιμάσει σκληρά εκείνες τις οργανώσεις, τις τάσεις, τα ρεύματα, που δεν είναι κατάλληλα συγκροτημένα πολιτικό ιδεολογικά και οργανωτικά και δεν προσαρμόζονται και δεν εμβαθύνουν τη συγκρότησή τους. Μία σημαντική προτεραιότητά μας, στην οποία πρέπει να επιμείνουμε ακόμα περισσότερο, είναι η πολιτικό οργανωτική ανάπτυξη της ΑΡΑΣ, ειδικά σε αυτή τη συγκυρία που το κοινωνικό ρεύμα δεν είναι ανοδικό και πρέπει να βαθύνουν οι οργανωτικοί δεσμοί με τους κοινωνικούς χώρους. Αν κάτι έδειξε όλη αυτή η περίοδος ήταν ότι εκεί όπου υπήρχαν καλύτερα συγκροτημένες οργανώσεις και πιο ενοποιημένες επέτυχαν σε ένα βαθμό και καλύτερα πολιτικά αποτελέσματα.

Το ΚΣΟ της ΑΡΑΣ, 26 Σεπτεμβρίου 2015